

A szikomór története és fitoterápiás alkalmazása a népi gyógyászatban és az ókori Egyiptomban

Győry Hedvig – Katona Júlia – Szentmihályi Klára - Blázovics Anna

Absztrakt

A szikomór Afrika és a Kelet-Mediterraneum jellegzetes, őshonos fája. Gyorsan nő, és hosszú életű. Egyes fákat ezer évesnek tartanak. Fügetermése kezdetben zöldes-barna, érett formában sárgás vagy vöröses színű. Sűrű fürtökben nő a törzs közelében. Az érési folyamatnál fontos a bevágás. Ezt követően a füge hirtelen megnagyobbodik, és 3-4 nap alatt édes, húsosra érik. A bevágás következtében ugyanis etilént termel a növény, ami felgyorsítja az érés folyamatát. Ez a jelenség gyógyászati felhasználásában is szerepet játszik, olyannyira, hogy más nevet kapott az óegyiptomi nyelvben a bevágott és a még zöld szikomórtermés.

A dolgozatban a szikomór különböző felhasználási formáit tekintjük át, mint a tradicionális gyógyászatban, mint a fáraókor orvoslásában, vizsgálva hatástani alapjait, de a kulturális és néphitben rejlő indítékaira is kitérve, mely éppúgy kimutatható az ókori egyiptomi vallásban, mint a későbbi arab és afrikai kultúrákban.

Bevezetés

A szikomórfa (*nht* / *Ficus sycomorus* L.) Afrika és a Kelet-Mediterraneum egyik jellegzetes, őshonos növénye. Eglyaki. Széles koronájú, vastagtörzsű lombos fa. A sűrűn szerteágazó, törzsből kinövő rövid ágak és a főágak tövében rendszerint fürtökben nő a termés. Bár félig lombhullató, ritkán levéltelen, mivel az új levelek már az öreg levelek lehullása előtt megjelennek. Évente kétszer vagy háromszor is szüretelhető, a fő szezon júliustól decemberig tart. Virágait Egyiptomban a fügedarazsak, *Ceratosolen galili*, és a *Sycophaga sycomori* termékenyítik meg. A fügetermés (mai neve gimméz) kezdetben zöldes-barna, érett formában sárgás vagy vöröses színű. Sűrű fürtökben nő kb. 20 cm hosszú ágacskákon (ssp. *sycomorus*) vagy levéltengelyen (ssp. *gnaphalocarpa*). Többféle formát magára ölthet – átmenetek a kerekdedtől a körtéhez hasonlóig megtalálhatóak. A minta leginkább a cseppformára emlékeztetett. A gyümölcs tápértéke nagy, aszalva is fogyasztják (RSCU 1992).

Az érési folyamatnál fontos a bevágás. Ezt követően a füge hirtelen megnagyobbodik, és 3-4 nap alatt édes, húsosra érik. A bevágás következtében etilént termel a növény, és ez

felgyorsítja az érés folyamatát. Nyersen különösen a szegényebb néposztály és gyerekek fogyasztják, de feldolgozzák gyümölcslé, lekvár és konzerv formájában is.

Törzsének természetes üregei gyakran nyújtanak otthont különböző kisebb állatoknak, rágcsálóknak, madaraknak, rovaroknak, de alkalmanként varacskosdisznó, sőt krokodil is lakhatja. A fa magassága elérheti a 20 m-t is, törzsének szélessége akár 6 m is lehet. Gyorsan nő, és hosszú életű fa. A belső kéreg sárga. Maga a fa könnyű és világos, puha, könnyen megmunkálható, de nem tartós. Egyes fákat ezer évesnek tartanak. Példaként említhető egy koros fa Zamaleken (Kairó), mely az egyik utcának szinte a teljes szélességét betölti.

A növény az egyiptomi gyógyászat egyik legkiemelkedőbb eleme. Célunk meghatározni, hogy az ókori felhasználási módhoz viszonyítva, milyen mértékben változtak meg a napjainkban is alkalmazott népgyógyászati kezelések, valamint fényt deríteni arra, hogy a hagyományos gyógyászati felhasználás mennyiben felel meg a modern orvostudományi és farmakognóziai ismereteknek.

Előzmények

Amos könyvében (Amos 7,14, Jeremias 24,2) a szikomór termését gyenge minőségű gyümölcsnek tartották.

Az egyiptomiak a fa törzsét szívesen használták koporsóik elkészítésére. A Ptolemaiosz korban 1-1 fatörzs körbefaragásával, majd hosszani irányú kettéfűrészelésével alakították ki őket.

(<https://hu.wikipedia.org/wiki/Szikomorfa>)

Az egyiptomi áldozatok között gyakran látni szikomórfügét jellegzetes körformájú bevágásával, mely Széth legyőzését szimbolizálhatta (Koemoth 1994:95). Fáját is sűrűn ábrázolták a sírokban, gyakran úgy, hogy törzséből Nut vagy Hathor istennő alakja nőtt ki. Nem véletlen, hiszen már a Piramisszövegekben is emlegették

„a keleti horizont szikomórfát”, mint az istenek szent fáját. Itt történt a napisten naponkénti újjászületése, és ezzel a fa maga is az újjászületés szimbólumává vált. Később a Koporsószövegekben és a Halottak Könyvében két türkiz szikomór állt az ég keleti kapujánál, és feltűnt a nyugati horizont szikomórfája, mellyel a halott is eggyé válhatott (HK64), és mely gyümölcsével táplálta a Túlvilágon. A fát több helyen tisztelték. Héliopoliszban állt Ré szent fája. Ebben maga a napisten is benne lakhatott?, hiszen csak így van értelme ennek a jelzőjének: „aki kilép a szikomórfából”, de azonos is lehetett vele (Sander-Hansen 1956:39,62 – ford. 41. oldal, Ptolemaiosz kori variáns: Klasens 1952: 53, M59a2). A memphiszi Hathort a

„*déli szikomór úrnőjének*” nevezték. A démotikus napszemmitosz Nuttal azonosította a fát (Cenival 1988: 15, 5.32). A denderai Ozirisz misztériumban, a római császárkor korai időszakában, a halott Ozirisz pihent a szikomór ágain, jelképezve ezzel, hogy Nut fogadja magába, és mint „*tojást*” (swHt), vagyis magzatot kihordja. Ágai Nut-Hathor „*hajfűrtjei*” (smAw, Snjw) lettek (Hermsen 1981:79). A Halottak Könyve 155. fejezetében az arany dzsed oszlop amulettet egy szikomór Xt-jére erősítettek fel, hogy azt a halott torkán rögzíthessék (mnx.w Hr Xt n nht, r rdj n Ax r xx=f). A szövegkörnyezet alapján itt feltehetően a fa rostjáról lehet szó, melyet a fa törzséből nyertek ki.

A fa említése az óegyiptomi orvosi irodalomban is sűrűn feltűnik. A **nht / szikomórfa** jellemzően a szükséges részeinek megnevezésével együtt szerepel (aAa ellen - Eb240, égésre - Eb490, sebkezeléskor - Eb732, Sm46, és kézen az ujjremegésre - Eb623). A pontos meghatározás oka az lehet, hogy számtalan formában alkalmazták. Kedvelt volt például a „*szikomórtej*” (jrTt nht), mely elsősorban a külső bajok orvoslására szolgált.

A szikomórfa használatának többször, és sokféle részét nevezték meg.¹ Gyógyításkor is számtalan formában, és változatos esetekben használták. A receptekben megtalálható, hogy pl. a szalagféreg (HfAt) ellen (Eb65 - kAw Sww, Eb72 - qAA), wHAw kiütésre (Eb110 - pADtt), végbél gyulladására (Eb154 - tpAwt), mellkas kezelésére (Eb184 - wtyt²), jobb oldal elzáródására (Eb210 - levele), rA-jb-re (Eb212 - nqawt), aAa megszüntetésére (Eb224 - xs[A]w³, Eb240- nht), és „*vizelet szabályozására, amikor az ágyék fáj, és az első alkalom, hogy szenved (az asszony)*” (Eb283 - xs[Aw ?]) is alkalmazták.

Előfordul számos receptben (Eb110) mennyiség nélkül, de megnevezett összetevőjű és mennyiségű készítményeknél azonos (Eb71, Eb283), vagy eltérő (Eb210) dózisban. Gyakori volt termésének a felhasználása, melyet különböző érettségi fázisban alkalmaztak. Ez annyira fontos lehetett, hogy különböző nevekkal illették.

A kAw szikomórfügét Ludwig Keimer az érett, de fán megaszalódott ennivaló szikomórfügének (Keimer 1927: 298.) tartja, Hannig kisszótárában a fa élvezhetetlen, bevágatlan fügéjének fordítja. A szó önmagában, mint adóként benyújtott termék egy újbírodalmi mintalevélben is megtalálható az ennivalók között (Erman 1900: 36-37, no. VIII.), ami nemcsak ehetőnek, hanem értéket is képviselő ételnek tünteti fel. Orvosi szövegekben a „*száraz*” (*SwW) jelzővel írják.

¹ Germer 1979: 113-119, Germer 2002: 86-90.

² wtyt – HW.II.: nincs.

³ xsAw – HW.II.1940: növény – mint égetni való anyag.

Az jSdt nht esetében Hannig pusztán „gyümölcs” jelentést ad meg, Renate Germer természetes szikomórfügének tartja L. Keimer nyomán, vagyis a fán emberi beavatkozás nélkül megérő, fügedarázssal teli, emberi fogyasztásra alkalmatlan fügének. különösen a mtw kezelésénél fordult elő.

Szezonális orvosság volt a „bevágott szikomórfüge” (nqawt),⁴ minthogy a bevágás műveletét a szikomórfüge érését 3-4 nappal megelőzően ejtették meg. Kérdés, mennyi ideig lehetett az érett gyümölcsöket tárolni eredeti állapotukban. Ugyanis, ha a gyümölcs már romlani vagy erjedni kezdett, használhatatlan lett.

A qAA, amit szintén „szárazon” alkalmaztak, L. Keimer szerint ugyancsak bevágás nélküli, vagyis rovarokkal teli szikomórfüge. Ezzel szemben R. Germer valami általánosabbra gondol, mivel ugyanezt a szót használják az akáciával és a szintén mézgás (Sauneron 1952: pBoulaq III.712, Goyon 1972: 68) arw fával⁵ kapcsolatban is, és felvetette a (füge)mag lehetőségét.

Szívesen szerepeltetik a szikomórfa levelét, és ritkán előfordul meg nem nevezett része (1/32, máskor 1 /8 mennyiségben). A levélből törött csontra készítettek hűtőpakolást (H234). Tejét fájó daganatra tették (E570), bevágott gyümölcsével belsőleg kezelték a májbetegséget (Eb477, 480, 481), duzzanatot az fogínyen (Eb554, 741, 747, 749=H9), vagy beöntést készítettek a végbél gyulladásának csökkentésére (Bt30), porát pedig a mtw puhítására alkalmazták (Eb663). A recepteket áttekintve mégis megállapítható, hogy azok nagyobbik része a Xt kezelésére vonatkozott, és bár külső és belső formában egyaránt felhasználták, az étel és ital túlsúlyban volt. Itt alkalmazták anyagának legszélesebb skáláját. Mint R. Germer megállapítja, a kezelések súlypontja a gyomor- és béltraktusra vonatkozik, és kihasználja a gyümölcs enyhe hashajtó hatását. Szintén hatásos lehetett teje és kérge. A többi esetben valószínűleg csak töltő/vivőanyagnak tekinthető. (Germer 1979: 113-119.)

A szikomórfának további, azonosítatlan részeit is megnevezték: A xs[Aw] rész a *Maerua crassifolia* Forsk.⁶ (jmA) fánál található még meg (pl. Eb248), ugyancsak azonosítatlan formában. Egyik előfordulásakor mag jele áll utána (Eb283), másiknál (Eb224) dara vagy por jellegű anyagként determinálják, vagy többféle feldolgozott alakja létezett. A Grundriss felveti a „gubacs” jelentés lehetőségét.

Ismét más gyógyhatású része az wtyt, mely a többi növénynél nem szerepel, és determinatívuma alapján valamilyen magszerű dolog lehet. Renata Germer felvetette a

⁴ Eb7, 18, 39, 89, 90, 98, Eb 210, Eb212, Eb220, Eb231, Eb327, Eb133 = Eb148.

⁵ Pierre Koemoth felveti az *Acacia seyal*lal való azonosítás lehetőségét (Koemoth 1994: 179-183).

⁶ Baum 1988: 193. – illata miatt feltételezi.

kéregpor meghatározást, amit R. Hannig átvett szótárában, amikor „*kéregpor, -kivonat*” jelentést adott meg.⁷ A kéreg darabocskái valóban egyaránt lehetnek darabos és por jellegűek.

Hasonlóan egyedi a pADtt feltűnése, melynek értelmezése azonban egyelőre sikertelen. Determinatívuma szokatlan módon a dara vagy liszt jellegű anyagoknál megszokott karika, de a többes számra jellemző 3 vonás nélkül, amivel feltehetően apró gömböcske-, vagy karikaformára utal.

Valamivel egyértelműbb a tpAwt fordítása. Ez más növényeknél a „*toboz, húsos toboz*”⁸ jelentésű szónak felel meg, ami azonban a szikomór esetében nem lehetséges, és az aprószemcsés, por jellegre utaló N33 determinatívum is ellentmond ennek.

Antik forrásokban leírását és gyógyászati alkalmazását egyaránt megtalálni. Dioscorides például így ír róla: „*A szikomórról. Egyesek úgy hívják, hogy Sykaminon, de a termést is szikomórnak nevezik a kevésbé jó íze miatt. Nagy fa, a fügéhez hasonló, bő levű, levelei hasonlítanak az eperfához. Évente 3x, 4x hoz gyümölcsöt, de nem az ágak végén, mint a füge, hanem a törzsnél, mint a vadfügefá. Édesebb, mint a füge, de magtalan, viszont nem érik meg, csak ha szeggel vagy vassal megvágják. Leginkább Káriában és Rhodoszon nő, és gabonában nem gazdag vidékeken. Gabonahiány esetén ugyanis kisegít megszakítatlan gyümölcs hozamával. A gyümölcs jót tesz a hasnak, de tápanyag nélküli, a gyomornak viszont ártalmas. A fa a tavasz kezdetén nedvedzik, még mielőtt teremne, miután a kéreg külsejét kővel megsértették, mert ha mélyebben bevágják, semmi sem jön ki belőle. Könnyeit szivacsba vagy gyapjúval gyűjtik, majd kiszárítva és megformázva (ti. labdaccsá) edényben tárolják. A lé hatásos puhításhoz, sebek betapasztásához, és nehéz ételek megemésztéséhez. Isszák és kenik is kígyómarás, májkeményedés, gyomorpanaszok és hidegrázás ellen. A levelet azonban hamar felfalják a férgek.*” (Dioscorides I.181)

Plinius is hasonló dolgokat jegyzett fel róla: „*Egyiptomnak sokféle, máshol nem megtalálható fája van – először és leginkább a füge, amit éppen ezért egyiptomi fügének neveznek. Levelei az eperfához hasonlítanak méretben és alakban. A fa terméseit nem az ágakon hozza, hanem magán a törzsen, és az egyiptomi fajta kivételesen édes és magtalan. A fa hozama hihetetlenül bőséges, de csak akkor, ha vaskampókat használnak a gyümölcs bevágására, melyek máskülönben nem érnek be. (57.) Amikor ezt megtették, a gyümölcsöt három nappal később leszedik, de közben másik füge alakul már mellettük. A fának így*

---

⁷ HW 224.

⁸ HW 930.

hétszeres termése van a nagyon leveles fügéből egyetlen nyáron. A faanyag, amit ebből a fügefából nyernek különleges fajta, de a leghasznosabb fák közé tartozik...” (Plinius, Naturalis Historiae XIII, 56-57)

Duke etnobotanikai tárában csak a szemölcs orvoslására történik utalás.⁹ Szintén modern núbiai gyűjtés alapján azonban ennél szélesebb körű felhasználás bizonyítható¹⁰: a szikomórtejet ekcémára ajánlják. A füge nyersen elfogyasztva bőséges energiaforrás is. A leveleiből készült tea viszont a köhögést csillapítja, és a menstruációt szabályozza – éppen úgy, mint azt az ókori recept ajánlja.

Felhasznált források és/vagy alkalmazott vizsgálati módszer(ek)

A felhasznált szakirodalmi források: PubMed.com, ScienceDirect.com

Adatbázisok: Dr. Duke's Phytochemical and Ethnobotanical Databases, <http://www.ars-grin.gov/cgi-bin/npgs/html/taxon.pl?17000>.

U.S. National Plant Germplasm System, <http://www.ars-grin.gov/cgi-bin/npgs/html/taxon.pl?17000>

Következtetések, megállapítások, az eredmények összefoglalása, rögzítése

1. Táblázat: A szikomórfa gyógyászati felhasználásának áttekintése

---

⁹ <http://www.ars-grin.gov/duke/ethnobot.html>

¹⁰ Mursa 1992: 173-174, no. 79.

Ókori medicinában használt indikációk	szalagféreg
	végbélgyulladás
	mellkas kezelése
	kiütés
	vizelet szabályozása
	fájdalomcsillapítás (hűtőpakolás törött csontra, fájó duzzanatra)
	májbetegség
	fogínyduzzanat
	obstipáció
	szemölcs
Ókori medicinában használt indikációk	ekcéma
	köhögés
	menstruáció szabályozása
A hagyományos afrikai gyógyászat indikációi	kérődző állatok féreghajtása
	ekcéma
	ótvar
	menstruáció szabályozása
	kígyómarás ¹²
	sárgaság
	mellkasi fájdalmak, köhögés, tuberculosis, megfázás, torokfertőzések ¹³
	disenteria
	sarlósejtes anaemia
A mai modern kutatási eredmények alapján a további felhasználás lehetőségei	anticarcinogén
	helyi érzéstelenítés
	izomrelaxáció
	szedatív hatás
	antidiabetikum

Mai ismereteink szerint a szikomórfa (Keimer 1927:288-299) növény sokféle kemikáliát tartalmaz (<http://www.ars-grin.gov/cgi-bin/npgs/html/taxon.pl?17000>), és a fa egyes részei a gyomorba jutva mérgezők! A növény érintése bőrkiütést válthat ki. A szikomórfüggében azonosított vegyületek, a gallotannin, szaponinok, redukáló cukrok,

alkaloidok, szteroidok, terpenoidok, flavonoidok, antrakinonok, mind magyarázattal szolgálnak a különböző terápiás hatások kiváltására ¹². A *Ficus carica* L. (közönséges füge) fitokémiai vizsgálata alapján a fiatal hajtás, illetve a tejnedv fitofotodermatitist kiváltó lineáris furanokumarinokat tartalmaz (xantotoxol, bergaptén és pszoralén (ficusin), amelyek hatására a bőrre került növényi nedvek napfény jelenlétében súlyos bőrelváltozást okoznak ¹⁴. A szikomórfüge a közönséges fügével keresztreakciót válthat ki és dermatitist okozhat ¹⁵.

Más, az afrikai tradicionális medicinában használatos gyógynövényekkel összevetve a szikomórfügének az egyik legnagyobb a flavonoid tartalma (336.80 ± 0.80 mg TAE (tannic acid equivalents) / g) és a legjobb antioxidáns hatást mutatja (IC_{50} (50% inhibitory concentration) 9.6 ± 0.02 μ g/ml) ¹⁶. tanninsav ekvivalens gátló koncentráció

A levelek tápértéke viszonylag magas: kb. 9% nyersfehérje szárazanyagot tartalmaznak (Don Maydell 1986), de tartalmaznak mézgát, cukrot, vitaminokat, debricint és ficint is. A fatörzsből nyert szikomórtej jellemzője a ficain tartalom. A ficin a közönséges füge tejnedvében is megtalálható cisztein proteáz. Ez az enzim antikarcinogén tulajdonsággal rendelkezik. A szikomór gyümölcse polifenolokat tartalmaz, így antioxidáns hatáson keresztül képes gátolni a daganatos sejtek proliferációját. Azonban egészséges sejtekkel szemben nem mutat citotoxicitást in vitro ¹⁷.

A levélben található tanninok és flavonoidok felelnek a fájdalom- és gyulladáscsökkentő hatásért. Egérkísérletekben a karragén által kiváltott lokális gyulladásos modellen bizonyították a levél vizes és alkoholos kivonatának dózis-dependens gyulladáscsökkentő hatását. A gyulladásos folyamat minden lépcsőjét gátolja, tehát az elsőként felszabaduló mediátorok (hisztamin, szerotonin), valamint a később keletkező prosztaglandinok és bradikinin működését is antagonizálja. Megfigyelések alapján viszont a gyulladás későbbi fázisában szerepet játszó COX-enzim (ciklo-oxigenáz-enzim) által termelt gyulladásos prosztaglandinok antagonizálása jelenti a gyulladáscsökkentés legfontosabb elemét. Nagyobb dózisban COX-1-enzim gátlásának köszönhetően az NSAID (nemszteroid-gyulladáscsökkentő gyógyszerek) hatástani csoportba tartozó farmakonokhoz hasonló mellékhatásként gyomorfekélyt okozhat. Szintén egereken elvégzett kísérletek alapján az ecetsavval kiváltott vonaglasi teszttel a szikomórfüge leveléből készült kivonat pozitív eredményt hozott. Az intraperitoneálisan beadott ecetsav akut viscerális kemonocicepciót okoz, melynek hatására fájdalmas izomösszehúzódások következnek be. A növényi kivonat fájdalomcsillapító hatása abban nyilvánulhat meg, hogy a perifériás afferens nociceptív idegvégződéseken blokkolja a fájdalom kiváltásáért felelős endogén mediátorokat a már korábban említett COX-1 enzim gátlásával is. Napjainkban a tradicionális afrikai medicina

részeként Burkina Fasóban a gyakori genetikai betegséget, a sarlósejtes anaemia fájalommal járó tüneteit is szikomórfügével gyógyítja. Ennek a kezelésének megfelelő tudományos alapot nyújthat a növény bizonyított gyulladás-, láz-és fájdalomcsillapító hatása a magas flavonoid és antocianin tartalom miatt ^{18,16}.

A köhögés csillapításában valószínűleg a növény antikolinerg hatása játszhat szerepet. A törzs kérgének vizes kivonata a duodenum és a muscoli recti abdominis izmainak összehúzódására szignifikáns gátló hatást gyakorol azzal, hogy csökkenti az acetilkolin összehúzó válaszait. Állatkísérletek alapján a szikomórfüge bizonyítottan simaizomgörcsoldóként viselkedik a gasztrointesztinális traktusban létrehozott acetilkolin-indukálta simaizomkontrakciók leküzdésében. Az M3 muszkarin típusú receptoron ható acetilkolin felel többek között a viscerális simaizom kontrakcióért is. Hatásmechanizmusában a receptor G_q fehérjéhez kapcsolt jelátviteli útja során az acetilkolin növeli az intracelluláris Ca^{2+} szintjét, ami a simaizom-kontrakciót és exokrin mirigyek szekrécióját is eredményezi. Ehhez hasonló M3 receptor található a bronchus falán is, amely arra enged következtetni, hogy a köhögést kiváltó bronchokonstrikció enyhítésében szerepet játszhat a növényi kivonat fogyasztása ¹⁹.

Az ókori egyiptomi gyógyászattal ellentétben a növény féregellenes hatását irodalmi adatok alapján napjainkban, Afrikában csak az állatgyógyászat területén alkalmazzák. A *F. sycomorus* tejnedvét kérődző állatok gasztrointesztinális parazitafertőzésének leküzdésében használják pozitív eredménnyel ²⁰.

Megfelelő folyadékbevitel mellett a gyümölcs magas rosttartalma ozmotikus hashajtóként játszhat szerepet az obstipáció kezelésében. Az egyéb gasztrointesztinális megbetegedések kezelésére adhat okot a szikomórfa rendkívüli antibakteriális és gyulladáscsökkentő tulajdonsága. A növényben található tejnedv *Staphylococcus aureus* és *Escherichia coli* ellen a legjobb MIC (minimális gátlókoncentráció) értékkel rendelkezik egyéb Ficus fajokkal egybevetett kísérletek alapján ¹⁶. Ez a tény szerepet játszhat nemcsak a belső szerveket érintő bakteriális fertőzés, hanem például az ótvar elleni topikálisan alkalmazott tejnedv használatában is ²¹. Irodalmi adatok támasztják alá, hogy a szikomórfüge a *S. mutans* és a ciprofloxacinn rezisztens *S. typhi* szaporodását is gátolja, amely szintén bizonyítékot adhat az eredményes gyógyászati felhasználásra, és alapot szolgáltat a jövő fitoterápiájának ²².

Az érett gyümölcsben található vegyületek kedvező hatással lehetnek a májat érintő gombás fertőzések által kiváltott szövődmények leküzdésében. Az *Aspergillus niger*-fertőzés gyakori lehetett már az ókorban is. A mikotoxinok, az aflatoxinok, ochratoxin A, fumonisin

B2 májrákot okoznak. Ez indokolhatja, hogy Afrika egyes területein a hagyományos gyógyászat manapság is elsősorban a szikomórfüge szárából és kérgéből készült kivonatot használja²³.

A szaponinok, flavonoidok, tanninok és alkaloidok hypoglicaemiás és gyulladáscsökkentő hatásúak. A terpenoidok is csökkentik állatkísérletekben a vércukorszintet. A növényi kivonatban található szteroidok, triterpének, illetve szaponinok mind a központi, mind pedig a perifériás idegrendszerre depresszáns hatást fejtenek ki. A perifériás hatás vizsgálatát nyulakon végzett helyi érzéstelenítés mutatta ki¹⁶. A szikomórfüge számos farmakológiai hatásának egyike az izomrelaxnáns és anesztetikus hatás is. Patkánykísérletek bizonyítják, hogy a gyökér vizes kivonata az aminobarbitál által indukált alvási időt dózis-dependens módon potenciózza, hosszabbítja az aminobarbitál okozta alvási időt¹².

A kutatás (esetleges) hasznosítása

A szikomórfa az ókori egyiptomi orvoslás, valamint az Afrika-szerte napjainkban is elterjedt népgyógyászat szerves részét képezi. A modern ismeretek rávilágítanak az afrikai növény értékeire és bizonyítékot szolgáltatnak az évszázadokon át eredményesen alkalmazott terápiákra. Mindezen ismeretek az orvostudomány és a farmakognózia területén a határok kiszélesítésére, és újabb terápiás indikációk felfedezésére nyújthatnak megoldást.

Irodalom

¹⁴ CHUNGA, M., KIMA, S., YEOA, M.: *Immunotoxicity activity of natural furocoumarins from milky sap of Ficus carica L. against Aedes aegypti L.* Immunopharmacol. Immunotoxicol. 33, no. 3, (2011): 515-518.

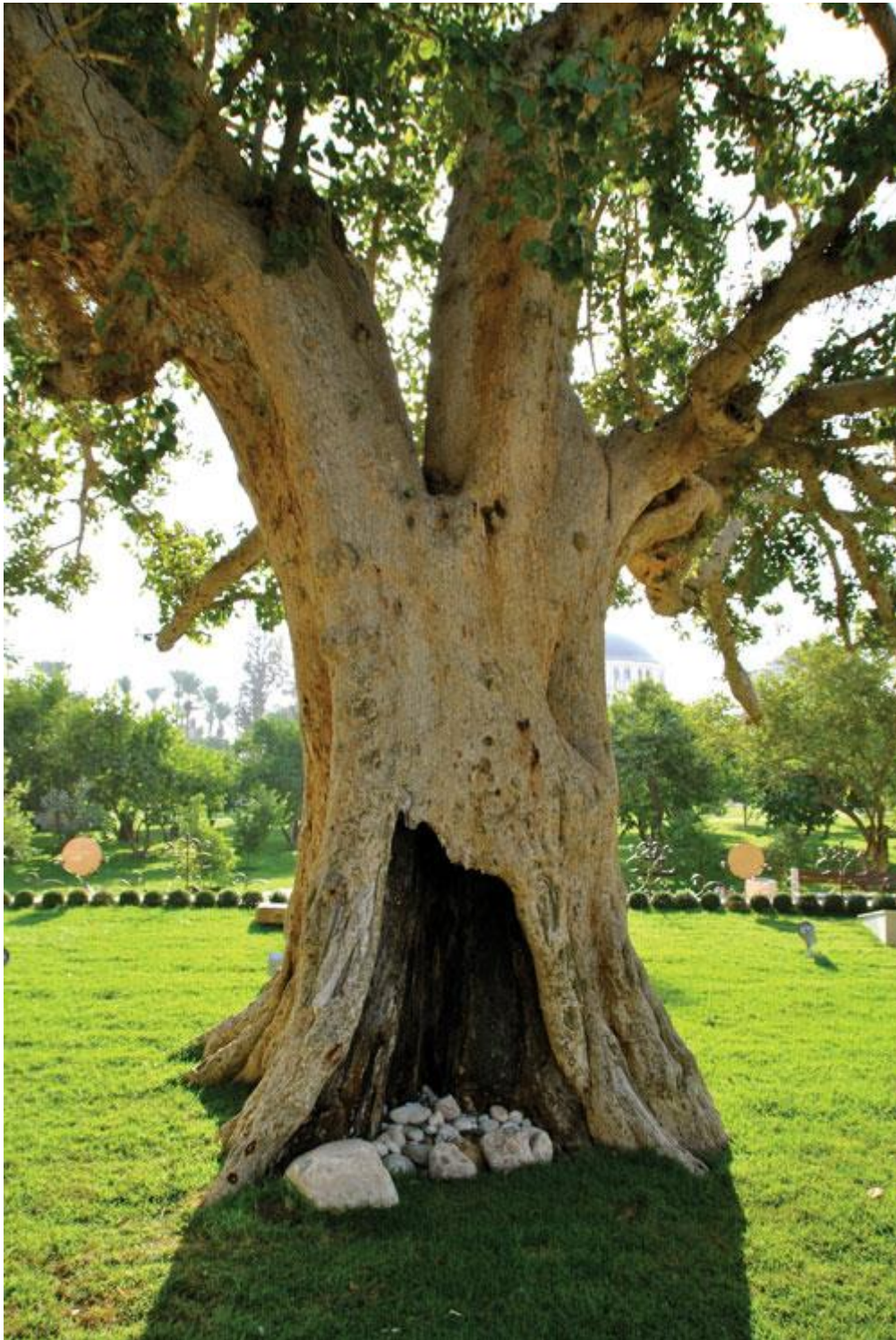
¹⁵ DERRAIK, J. D. B., RADEMAKER, M.: *Phytophotodermatitis caused by contact with a fig tree (Ficus carica).* The New Zealand Medical Journal 120, no. 1259, (2007): 1-5.

²³ EL-SAYED, M. M., ABDEL-HAIDI, A. M., SABRA, A. N. A., et al.: *Effect of Ficus Sycomorus and Azadirachta Indica extracts on liver state of mice infected with Schistosoma Mansoni.* J. Egypt. Soc. Parasitol. 41, no. 1, (2011): 77-88.

²⁰ GITHIORI, J. B.: *Ethnoveterinary plant preparations as livestock dewormers: practices, popular beliefs, pitfalls and prospects for the future.* Animal Health Research Reviews 6, no.

¹⁷ HASHEMI S. A.: *The Effect of Fig Tree Latex (Ficus carica) on Stomach Cancer Line.* Iran Red Crescent Med J. 13, no. 4, (Apr 2011): 272-275.

- ¹³ MAROYI, A.: *Traditional use of medicinal plants in south-central Zimbabwe: review and perspectives*. Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine 9, no. 31, (2013): 8.
- ¹⁶ RAMDE-TIENDREBEOGO, A.: *Antioxidative and antibacterial activities of phenolic compounds from Ficus sur Forssk. and Ficus sycomorus L. (Moraceae) : potential for sickle cell disease treatment in Burkina Faso*. Int. J. Biol. Chem. Sci. 6, no. 1, (Feb 2012): 328-336.
- ¹⁸ RAMDE-TIENDREBEOGO, A.: *Anti-inflammatory Activities of Total Leaf Extracts of Ficus sycomorus L. (Moraceae) used in Traditional Medicine in the Treatment of Sickle Cell Disease*. Journal of Young Pharmacists 7, no. 4, (Oct-Dec 2015): 359.
- ²¹ RIBEIRO, A.: *Ethnobotanical survey in Canhane village, district of Massingir, Mozambique: medicinal plants and traditional knowledge*. J Ethnobiol Ethnomed. 6, no. 33, (Dec 2010): 1-15.
- ¹⁹ SANDABE, U. K.: *Phytochemical screening and effect of aqueous extract of Ficus sycomorus L. (Moraceae) stem bark on muscular activity in laboratory animals*. Journal of Ethnopharmacology 103, no. 3, (Feb 2006): 481-483.
- ²² SALEM, M. Z. M.: *Antimicrobial activities and phytochemical composition of extracts of Ficus species: An overview*. African Journal of Microbiology Research 7, no. 33, (Aug 2013): 4207-4219.
- ¹² ZAKU, S. G.: *Phytochemical constituents and effects of aqueous root-bark extract of Ficus sycomorus L. (Moraceae) on muscular relaxation, anaesthetic and sleeping time on laboratory animals*. African Journal of Biotechnology 8, no. 21, (Nov 2009): 6004-6006.
- 1, (Jun 2005): 91–103.

http://www.apostolia.eu/articol_713/zaheu-sau-intalnirea-personala-cu-hristos-.html

heu sau Întâlnirea personală cu Hristos

de [Pr. Noël Tanazacq](#)

(Luca 19, 1-10)

Adaugat la: 9 Ianuarie 2012 Ora: 15:14

<http://www.treesofjoy.com/content/sycamore-fig-ficus-sycamorus>